HE 165/2026 vp

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto
Lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus

9.11.2026

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain 2 luvun, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annetun lain ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Rajavartiolaitoksen kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Esityksen tavoitteena on parantaa poliisin mahdollisuuksia puuttua miehittämättömien kulkuneuvojen aiheuttamiin turvallisuusuhkiin sekä ajantasaistaa sääntely vastaamaan teknologista kehitystä. Poliisilain sääntely muun muassa laajennettaisiin kattamaan kaikki miehittämättömät kulkuneuvot. Miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun tai toimintaan puuttumisessa käytettävä tekninen laite voitaisiin myös luovuttaa rajatusti muun virkamiehen käytettäväksi.

Rajavartiolaitoksen esikunta on antanut sisäministeriölle lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta ja osallistunut myös esityksen jatkovalmisteluun tarvittavin osin. Rajavartiolaitoksen näkemykset on otettu valmistelussa huomioon. Rajavartiolaitoksen esikunta pitää esitystä välttämättömänä nykyisessä turvallisuusympäristössä. On tärkeää, että poliisilla on riittävät toimivaltuudet puuttua kaikkien miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun ja toimintaan omien tehtäviensä yhteydessä.

Muuttunut turvallisuusympäristö korostaa myös viranomaisyhteistyön merkitystä. Esityksessä mainitaan Rajavartiolaitoksen velvollisuus antaa poliisille virka-apua rajavartiolain (578/2005) 77 §:n 2 momentin mukaisesti. Velvollisuus koskee Rajavartiolaitokselle kuuluvaa kalustoa, henkilövoimavaroja tai erityisasiantuntijapalveluja, joita poliisilla ei sillä hetkellä ole käytettävissään. Kuten esityksessä todetaan, sääntely on tältä osin ajan tasalla.

Esityksessä viitataan myös rajavartiolain 21, 22 ja 33 §:ssä säädettyyn. Rajavartiolain 21 §:n mukaan Rajavartiolaitos voi yksittäistapauksessa päällystöön kuuluvan poliisimiehen pyynnöstä suorittaa sellaisia kiireellisiä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisia poliisin toimenpiteitä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa. Rajavartiomies voi kohtaamassaan asiassa suorittaa tällaisen toimenpiteen ilman poliisin pyyntöäkin, jos toimenpidettä ei voida viivyttää

terveydelle tai omaisuudelle vaaraa aiheuttamatta. Lain 22 §:ssä säädetään Rajavartiolaitoksen tuesta poliisille terrorismintorjunnassa ja muissa erityistilanteissa. Edellä mainituissa tilanteissa rajavartiomiehellä on muun muassa poliisilain 2 luvussa tarkoitetut toimivaltuudet, jollei päällystöön kuuluva poliisimies tai poliisin kenttäjohtaja niitä rajoita (rajavartiolain 33 §). Näin ollen ehdotetut miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun puuttumista koskevat toimivaltuudet ovat myös rajavartiomiehen käytettävissä rajavartiolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Esityksen perusteluissa todetaan asianmukaisesti, että ehdotettu sääntely ei rajoita Rajavartiolaitokselle muualla laissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Esityksessä ehdotetaan, että asianmukaisen koulutuksen saanut Rajavartiolaitoksen virkamies voisi poliisimiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa käyttää poliisin teknistä laitetta miehittämättömiin kulkuneuvoihin puuttumiseksi, jos se on tehtävän kiireellisyyden tai laitteen käytön edellyttämän erityisosaamisen vuoksi välttämätöntä. Sääntely on tarkoitettu tilanteisiin, joissa virka-apusääntely ja viranomaisten yhteistoimintaa koskeva sääntely ei ole riittävää. Rajavartiolaitoksen esikunta pitää ehdotettua sääntelyä perusteltuna.

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 158/2026 vp). Esityksessä ehdotetaan rajavartiolakiin vastaavan kaltaisia tarkentavia säännöksiä Rajavartiolaitoksen oikeudesta puuttua kaikkien miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun ja toimintaan. Rajavartiolaitoksen esikunta pitää tärkeänä, että eri viranomaisten toimivaltuudet ovat mahdollisimman yhdenmukaisia sanamuodoiltaan ja sisällöltään. Tämä on olennaista erityisesti tilanteissa, joihin osallistuu useita toimivaltaisia viranomaisia.